EDUCATION NEEDS IN THE CURRENT ROMANIAN SOCIETY

Teodor Pătrăuţă
Prof. PhD.,"Vasile Goldiş" Western University of Arad

Abstract: As generation training process, education is guided for two permanent references that can be applied by every generation. On the one hand, we have the cultural-historical inheritance, inheritance that generates the so-called historical identity, and, on the other hand, we have the expectations of the new generation regarding the role played in the context of European and world wide civilazation. In this article, we will try to portray briefly the education needs in the current Romanian society.

Keywords:education, teaching-learning methods, globalization

Ca proces de formare a generaţiilor, educaţia poartă nota culturii contemporaneităţii, care însă e ghidată de două repere de permanenţă istorică pentru orice generaţie: rmoştenirea cultural-istorică a înaintaşilor, care imprimă profilului spiritual al tinerei generaţii nota de identitate istorică a comunităţii căreia ii aparţine, dar şi nota de aşteptare şi de finalitate a rolului pe care generaţia aspiră să-l joace in contextul complex şi divers al civilizaţiei Europei şi lumii. Spaţiul educativ al şcolii se incarcă însă şi cu probleme pe care le creează eforturile românilor de reconstrucţie democratică a ţării, întrucât procesul aduce în scena actualităţii probleme de formare civică şi morală a tineretului.

Problematica atât de complexă a ştiinţei informării, precum şi acţiunile concrete de creare a societăţii informaţionale globale solicită conducerii şcolii să caute mijloace de cooperare informaţională pentru a introduce şcoala în vastul sistem informativ planetar. Toate aceste provocări existente în viaţa şcolii româneşti solicită noi competenţe profesionale şi un nou atos educativ în şcoala românească. Atingerea unui asemenea obiectiv se poate realiza pornind din jos spre vârful sistemului, lucrând cu fiecare unitate şcolară în parte şi incercând să întărim capacitatea ei educaţională, eliminând rătăcirile educative de la raţionalitatea pedagogică, umplând golurile instructive cu acţiuni judicioase şi acţionând curajos pentru a aduce în jurul şcolii forţe sociale sănătoase din societatea românească. În faţa provocărilor şi a euforiei informaţionale, şcoala românească a înregistrat dereglări, aprecieri eronate, disproporţii acţionale - scăderea interesului pentru invăţarea prin practică - ignorări de procedee fireşti, rătăciri prin dezechilibre funcţîonale şi ignorarea raţionalităţii acţiunii educative şi a bazelor ei psihice şi sociale.

O analiză a nevoilor de educaţie presupune clasificarea nevoilor, urmând ca în funcţie de natura fiecărui tip să se stabilească celelarte caracteristici ale nevoilor (volum, intentate, urgenţă, importanţă), precum şi resursele şi mijloacele specifice de satisfacere.

În plan real, nevoile de educaţie se prezintă într-o mare varietate şi în combinaţii diverse care fac dificilă cuprinderea lor într-o ecuaţie educaţională completă. Totodată, nevoile de educaţie interferează, se suprapun, uneori se confundă cu alte nevoi sociale sau individuale ale omului, ceea ce complică analiza.

NEVOILE DE EDUCAŢIE – REALITATE ŞI CONCEPT

Termenul de nevoi de educaţie, a fost multă vreme cvasiabsent din limbajul pedagogic şi din literatura de specialitate de la noi. Chiar şi atunci când sintagma „nevoi de educaţie" a fost invocată (sau evocată), aceasta s-a făcut nu atât cu referire la realitatea dată a nevoilor de educaţie, ci mai

BDD-A29450 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:05 UTC)

degrabă din necesităţi teoretice sau/şi ideologice, adică în contexte explicative (şi justificative) pre-formulate din care nevoia de educaţie nu putea să lipsească fără ca argumentaţia să fie lacunară. Căci în educaţie şi îndeosebi în proiectarea educaţiei, instituţionalizate şi organizate la nivel de sistem, nimic nu se poate construi şi nu poate convinge iară a răspunde mai întâi la întrebări cum sunt: Pentru ce? Pentru cine? De ce atât şi nu mai mult sau mai puţin? De ce acum şi nu altădată? etc.

De aceea, chiar şi în lipsa unei analize explicite a realităţii nevoilor de educaţie, răspunsurile la întrebări precum cele menţionate nu au lipsit şi nu puteau să lipsească, ele fiind impuse de însăşi logica discursului pedagogic, care este o logică a Iui „trebuie", a unui „trebuie" căruia fiecare for de decizie şi, în general, fiecare nouă concepţie pedagogică tind să-i imprime statutul lui „este necesar".

Problema nevoilor de educaţie, deşi tot mai evidentă ca realitate, nu poate fi considerată pe deplin clarificată în datele ei esenţiale şi nici în ceea ce priveşte algoritmii de soluţionare şi tipurile de soluţii ce pot fi date. însuşi conceptul de nevoie de educaţie nu are semnificaţii stabilizate şi unanim acceptate. Au loc încă dispute şi există încă multe semne de întrebare privind statutul nevoilor de educaţie în raport cu societatea şi individul, privind relaţia dintre obiectiv şi subiectiv, relaţia dintre necesitatea dată, izvorâtă din realitatea existentă şi necesitatea anticipată, proiectată în virtutea unor scopuri sau a unui ***sistem*** de valori, relaţia dintre educaţia care succede, educaţia care precede şi educaţia care prevede.

Este adevărat că în Dicţionarul de pedagogie, termenului de „nevoie de educaţie" i se alocă un scurt articol (semnat de Nicolae Vinţanu) în care aceasta este definită drept „necesitate specifică omului - exprimată în acelaşi timp de societate - de formare şi dezvoltare a indivizilor la nivelul acţiunii, gândirii şi convieţuirii în societate", precizându-se că nevoia de educaţie „este cuprinsă între nevoile fundamentale ale omului" şi că „este resimţită de om în raport cu condiţiile sociale, gradul de civilizaţie şi dezvoltarea sa ca subiect al istorie". Dar această nominalizare a nevoii de educaţie printr-o definiţie de dicţionar - chiar dacă bine construită - nu a fost suficientă pentru a consacra un termen, un concept şi mai ales o paradigmă, câtă vreme nici „filosofia" din a cărei perspectivă pedagogia şi pedagogii abordau procesul educaţiei, nici realitatea funcţionării structurilor educative nu vizau o analiză şi un mod de proiectare, organizare şi evaluare a educaţiei în termenii relaţiei nevoi-resurse.

Problema analizei nevoilor de educaţie - ca atribut al managementului strategic - nu se poate pune în orice condiţii, ci numai în contextul unor schimbări radicale în modul de funcţionare a instituţiei educative şi a sistemului de învăţământ care să facă analiza de nevoi nu numai posibilă, dar şi necesară, să-i imprime caracterul unui instrument indispensabil al managementului educaţional atât la nivelul procesului de învăţământ, cât şi la nivelul instituţiei şcolare şi, mai departe, al sistemului educativ.

DETERMINAREA UNEI NEVOI DE EDUCAŢIE

Dacă ar fi să respectăm o anumită logică a discursului ştiinţific, atunci ar trebui ca înainte de a continua analiza, să definim un concept al nevoilor de educaţie, care să fie ulterior proiectat pe realitatea nevoilor de educaţie, căruia să-i găsim, cu alte cuvinte, „referinţele empirice".

A determina o nevoie de educaţie înseamnă a răspunde la întrebarea „pentru ce şi pentru cine organizăm un anumit proces sau sistem educaţional şi de ce îl organizăm aşa şi nu altfel?". Cu alte cuvinte, identificarea nevoilor de educaţie este demersul prin care stabilim care sunt cerinţele, trebuinţele, necesităţile care impun şi justifică proiectarea şi susţinerea unui proces a uni program, a unei structuri sau instituţii educaţionale. Premisa în virtutea căreia proiectarea pedagogică şi managementul educaţional trebuie să se întemeieze pe analiza nevoilor de educaţie este aceea că:

BDD-A29450 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:05 UTC)

educaţia în ansamblul ei, ca şi fiecare instituţie, structură, program şi acţiune educaţională, funcţionează în scopul satisfacerii anumitor nevoi si/sau al rezolvării anumitor probleme.

A organiza un proces sau un sistem educaţional fără a-l orienta în mod explicit spre satisfacerea unor nevoi determinate înseamnă a-l plasa în sfera voluntarismului, a proiecţiei subiective aleatorii şi, evident, a-l lipsi de raţionalitate şi de utilitate socială. Faptul că o anumită acţiune educaţională este ghidată de scopuri precis formulate nu înseamnă, prin el însuşi, că acţiunea este şi necesară, în timp ce scopul este o imagine, o proiecţie sau o pre-figurare ce implică întotdeauna o parte de construcţie subiectivă, inclusiv riscul erorii, nevoia de educaţie este o realitate, ea acţionează ca un fapt, ca o situaţie dată ce impune cu o anumită intensitate şi o anumită urgenţă, independent de dorinţele sau proiecţiile noastre subiective.

Nevoia de educaţie nu poate fi nici anulată, nici inventată, ea poate fi determinată, analizată şi ulterior satisfăcută prin acţiuni organizate de la început în acest sens. Orientarea explicită spre satisfacerea unor nevoi şi rezolvarea unor probleme este un atribut al acţiunii educaţionale eficiente, care imprimă acesteia raţionalitate, utilitate socială şi justifică alocarea resurselor necesare realizării ei.

Rolul studierii nevoilor de educaţie nu se reduce la a da sens şi a imprima utilitate socială acţiunilor educative, ci se extinde şi asupra dimensiunilor, modului de organizare şi conţinutului proceselor sau sistemelor de educaţie ce se proiectează. Rezultă că principalele elemente care alcătuiesc un proces sau un sistem educaţional - obiective, structură, conţinut, metodologie, extindere, durată, costuri etc. - se stabilesc nu întâmplător şi nici pe baza unor modele abstracte gata făcute, ci în funcţie de volumul, structura, intensitatea şi urgenţa nevoilor de educaţie pentru satisfacerea cărora procesul sau sistemul respectiv este organizat. Analiza nevoilor de educaţie este baza de plecare în alegerea sau stabilirea scopului care va ghida acţiunea educativă, în definirea misiunii instituţiei educative şi în dimensionarea resurselor ce vor fi alocate acesteia.

Semnificaţia nevoilor de educaţie este că acestea sunt un factor sau un mobil al acţiunii educative şi pentru relevarea genului de probleme pe care le vizează analiza nevoilor de educaţie, ca demers al proiectării pedagogice şi al procesului managerial. S-au evidenţiat, în acest sens, trei ipostaze ale nevoilor de educaţie, care pot fi luate şi ca puncte de reper în elaborarea unui concept al nevoilor de educaţie:

- în plan existenţial, nevoile de educaţie apar ca stări de necesitate obiectivă, în sensul ca sunt independente de opiniile şi voinţa proiectantului (profesorului, managerului), stări care acţionează ca factori actuali sau potenţiali de declanşare şi orientare a acţiunii educative şi care justifică (impun) alocarea resurselor necesare pentru susţinerea programelor, instituţiilor sau structurilor educative investite cu satisfacerea necesităţilor respective;
- în plan teoretico/metodologic, nevoile de educaţie au statutul unor premise, al unor argumente sau puncte de reper obiective menite să scoată teoriile, strategiile sau metodele propuse din zona arbitrariului şi voluntarismului (sau cel puţin sa creeze această impresie), să le dea deci girul obiectivităţii, al necesităţii, al concordanţei cu realitatea;
- în planul proiectării pedagogice şi al actului managerial, nevoile de educaţie constituie baza de plecare şi de orientare în conceperea proiectului pedagogic sau planului managerial, iar analiza nevoilor de educaţie apare ca un demers pragmatic menit să imprime realism şi raţionalitate acţiunii educative şi să convingă (să impună) alocarea resurselor necesare acesteia.

Aceste trei ipostaze ale nevoilor de educaţie sunt atât de evidente încât ele se impun aproape de la sine şi sunt integrate aproape spontan în orice proiect pedagogic, în orice strategie şi concepţie privind educaţia şi parcă şi mai mult în proiectele şi strategiile de schimbare, de reformă. Astfel, modernizarea metodologiei didactice, restructurarea conţinuturilor, reconsiderarea relaţiei profesor-elevi, reaşezarea reţelei şcolare şi a treptelor de învăţământ şi multe alte proiecte sau teorii ale schimbării au fost şi sunt prezentate ca impuse de necesităţi obiective, fie prin invocarea mutaţiilor de context social, economic, ştiinţific (dinamica socială a profesiunilor, schimbările

BDD-A29450 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:05 UTC)

tehnologice, explozia informaţională, etc.), fie prin invocarea necesităţilor interne, de ordin pedagogic şi psihologic, ale procesului de învăţământ (concordanţa cu mecanismele psihologice ale învăţării, accentuarea caracterului formativ şi creativ al învăţământului etc.). Mai recent, au fost aduse în discuţie nevoile de schimbare asociate integrării europene şi nord americane. In paralel însă, s-au revigorat preocupările privind caracterul naţional al educaţiei, iar nevoia de păstrare, prin educaţie, a specificului naţional a fost şi este baza unor alternative pedagogice mai mult sau mai puţin diferite de cele elaborate din perspectiva integrării.

În educaţie şi în pedagogie se întâmplă adesea ca aceeaşi realitate să fie invocată drept „bază orientativă şi necesară" pentru proiecte diferite, uneori opuse sau chiar ca aceleaşi nevoi de educaţie, asupra cărora există un acord unanim, să fie prezentate drept argumente pentru alternative diferite ale schimbării (sau conservării).

De aceea, clarificarea statutului nevoilor de educaţie şi al analizei de nevoi în raport cu teoriile şi strategiile privind învăţământul, departe a fi rezolvate, rămâne o problemă actuală şi care se acutizează în perioadele de schimbare.

NECESITATEA ANALIZEI NEVOILOR DE EDUCAȚIE

Determinarea nevoilor de educaţie este un prim pas ai proiectării pedagogice, constând în identificarea existenţei unor necesităţi suficient de bine conturate pentru a fi luate în considerare şi studiate. Pentru a servi efectiv proiectării, nevoile de educaţie trebuie analizate, adică studiate în alcătuirea lor internă, radiografiate, evaluate şi ierarhizate până la nivelul la care cunoaşterea lor devine operaţională. Există cel puţin trei împrejurări care generează necesitatea analizei nevoilor de educaţie ca etapă a proiectării pedagogice:

- In primul rând, analiza nevoilor de educaţie este impusă de natura deosebit de complexă a acestei categorii de nevoi specific umane. Spre deosebire de alte nevoi ale omului, cum sunt trebuinţele primare sau nevoile de bunuri şi servicii, care se manifestă suficient de evident şi de specific, fiind nemijlocit accesibile observaţiei, nevoile de educaţie apar rareori într-o formă specifică şi nemijlocit observabilă, ele sunt „ascunse" sub o varietate de manifestări, mai mult sau mai puţin simptome al unor nevoi reale de educaţie. Relaţia dintre aparenţă şi esenţă în cazul nevoilor de educaţie este mediată şi susceptibilă de distorsiuni, fie datorită instrumentelor de cunoaştere, fie prin intervenţia filtrului subiectiv al intereselor şi concepţiilor despre ceea ce este necesar în educaţie. Sub acest aspect, analiza nevoilor are rolul de a dezvălui componenţa educativă din nevoile sociale sau individuale ale oamenilor, de a distinge nevoile de educaţie de celelalte categorii de nevoi şi de a le prezenta într-o formă clară, explicită, bazată pe date şi indicatori semnificativi, care să permită decizii corecte privind alocarea resurselor şi angajarea mijloacelor necesare pentru satisfacerea nevoilor.
- In al doilea rând, analiza nevoilor de educaţie se impune datorită faptului că acestea nu se prezintă ca o masă omogenă de necesităţi echivalente, ci ca un ansamblu de variate nevoi, diferite ca volum, intensitate, nivel, formă de manifestare, mod de satisfacere. Sub acest aspect, analiza are rolul de a pune în evidenţă configuraţia nevoilor de educaţie, gradul în care acestea sunt acoperite prin procesele şi structurile de educaţie existente şi sensul acţiunilor viitoare.
- In al treilea rând, analiza nevoilor de educaţie este necesară întrucât, prin mecanisme ce ţin de evoluţia obiectivă a existenţei sociale, nevoile depăşesc întotdeauna, atât ca volum, cât şi ca dinamică, posibilităţile societăţii de a le satisface, şi atunci, satisfacerea unora implică în mod necesar renunţarea la satisfacerea altora. Oricât de mare ar fi potenţialul de resurse de care societatea sau individul dispun, acesta nu este niciodată suficient în raport cu totalitatea nevoilor existente la un moment dat, iar acest decalaj dintre nevoi şi resurse pune planificatorul în faţa unei opţiuni: el trebuie să aleagă ceea ce trebuie făcut în funcţie de ceea ce se poate face. Sub acest aspect, analiza

BDD-A29450 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:05 UTC)

nevoilor are rolul de a stabili o ierarhie sau o ordine de prioritate a nevoilor de educaţie, care să ţină seama atât de caracteristicile nevoilor (intensitate, amploare, urgenţă, importanţă), cât şi de volumul şi configuraţia resurselor disponibile.

Fundamentarea scopurilor pe analiza de nevoi se constituie în condiţia primordială a credibilităţii, raţionalizării şi şanselor de reuşită ale oricărei strategii de reformă în domeniul educaţiei. Derivarea obiectivelor educaţionale în funcţie de nevoile de educaţie rezultă în urma unor analize prezentate în schema de mai jos:

Aceste analize mijlocesc trecerea pe diferite paliere ale ierarhiei scopurilor şi nevoilor, de la palierul cel mai general al scopurilor şi nevoilor sistemice, până la nivelul acţiunii concrete a profesorului şi al nevoilor de educaţie al elevilor. Fiecare palier de analiză fundamentează un nivel de decizie, iar trecerea de ia nivelele superioare de decizie la cele subordonate nu este una directă, ci o trecere mijlocită de analiza scopuri-nevoi.

Aplicarea acestui model atenuează centralismul deciziilor, fiind un model întemeiat pe autonomia structurilor, în care structura de la un anumit nivel nu preia necondiţionat deciziile nivelului supraordonat, ci le trece prin filtrul propriilor analize şi strategii în funcţie de nevoile de educaţie care acţionează nemijlocit asupra nivelului respectiv. Astfel deciziile privind organizarea şi managementul instituţiei şcolare luate de conducerea şcolii nu sunt o transpunere liniară a deciziilor structurilor supraordonate (Inspectorat şcolar, Minister), ci rezultatul analizei combinate a obiectivelor treptei, ciclului de învăţământ şi profilului în care şcoala se integrează şi a nevoilor de educaţie care acţionează şi se adresează direct instituţiei şcolare.

În urma acestei analize, se determină nevoile de educaţie ce trebuie acoperite de procesul de învăţământ pe care instituţia îl organizează şi se definesc, în relaţie cu nevoile şi resursele, obiectivele precum şi celelalte elemente de organizare a procesului de învăţământ.

Derivarea obiectivelor în funcţie de nevoi se efectuează pe o dublă filieră:

- Una este aceea a obiectivelor, respectiv nevoilor de educaţie definite şi transmise pe filieră ierarhică administrativă;
* Cealaltă este o filieră deschisă către mediul extern şi care acţionează în sens invers: de la obiective concrete la scopuri generale şi valori, de la nevoi individuale la nevoi sistemice şi sociale, permiţând fiecărei structuri o relaţie directă şi extraadministrativă cu realitatea obiectivelor, scopurilor şi valorilor şi, desigur, cu realitatea nevoilor de educaţie.

NEVOILE CONCURENTE

O problemă specială a analizei nevoilor de educaţie o constituie problema nevoilor concurente, adică a acelor nevoi care, solicitând aceleaşi resurse sau resurse similare, nu se pot satisface simultan, aşa încât satisfacerea unora blochează sau amână satisfacerea celorlalte.

Raporturile de concurenţă între nevoi apar ori de câte ori nevoile acţionează concomitent şi îşi distribuie un fond comun de resurse, aşa încât prin satisfacerea unor nevoi se consumă resursele care ar fi necesare satisfacerii celorlalte nevoi. Este evident că acest fel de raporturi apar cel mai frecvent în cazul resurselor polivalente, adică al acelor resurse care, prin gama vastă de utilizări, pot fi distribuite pentru o gamă variată de nevoi. Din acest punct de vedere, toate nevoile de educaţie sunt nevoi concurente în raport cu resursele de timp, aceasta atât pentru că timpul este eminamente o resursă limitată, cât şi pentru faptul că orice nevoie de educaţie - ca şi nevoile umane în general - implică în procesul satisfacerii un consum mai mic sau mai mare de timp. Polivalenţa deosebit de mare, practic inepuizabilă, a timpului, privit ca resursă, asociată cu caracterul întotdeauna limitat al acestuia (este vorba de timpul fizic al indivizilor concreţi), generează o permanentă insuficienţă a timpului în raport cu multitudinea nevoilor care solicită, pentru satisfacerea lor, consum de timp.

Raporturi de concurenţă între nevoile de educaţie apar însă şi pentru alte categorii de resurse. De pildă, sunt concurente nevoile de educaţie intelectuală raportate la capacitatea de efort intelectual a elevilor. Este evident, în acest sens, că nevoile specifice ale asimilării cunoştinţelor la

BDD-A29450 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:05 UTC)

fiecare disciplină de învăţământ se cumulează pe ansamblul disciplinelor, raportându-se la aceeaşi resursă (limitată), care este capacitatea de munca intelectuală a elevilor.

I. Nevoile actuale **de** educaţie sunt nevoi care apar şi se impun pe termen scurt drept condiţii ale desfăşurării procesului de învăţământ şi ale funcţionării instituţiei şcolare, fiind de fapt nevoile în baza cărora se definesc obiectivele educaţionale, se stabilesc conţinuturile şi metodele de predare şi învăţare şi se organizează procesul de învăţământ pe ansamblul instituţiei şcolare. Analiza nevoilor actuale este baza elaborării planurilor manageriale operaţionale (semestriale, anuale) ale instituţiei de învăţământ. Nevoile actuale se constituie, acţionează şi se impun proiectării pedagogice şi managementului educaţional în următoarele condiţii:

* Cea mai mare parte a nevoilor actuale de educaţie sunt nevoi care însoţesc desfăşurarea cotidiană a procesului de învăţământ şi a căror satisfacere condiţionează coerenţa diferitelor secvenţe ale acestui proces, trecerea de la o etapă la alta, precum şi adaptarea procesului la schimbările pe planul achiziţiilor şi capacităţilor de învăţare ale elevilor.

• Nevoile actuale de educaţie provin şi din acele nevoi care, deşi există în stare potenţială sau latentă pe toată durata procesului de învăţământ, deşi sunt cunoscute atât de către profesori, cât şi decătre elevi, nu acţionează sau nu impun acţiuni de satisfacere decât sub presiunea unor scadenţe iminente sau după acumulări de restanţe care nu mai pot fi ignorate.

• Pe ansamblul unei instituţii de învăţământ, nevoile actuale de educaţie se manifestă sub forma concretă a cererii de educaţie sau a cererii de studii, exprimată cantitativ prin numărul de elevi sau studenţi care se adresează instituţiei şi pe care aceasta îi poate şcolariza.

II. Nevoile potenţiale de educaţie sunt mai dificil de specificat printr-o definiţie operaţională care să le delimiteze net de celelalte categorii de nevoi. Şi aceasta întrucât potenţialitatea este prezentă într-o măsură mai mare sau mai mică în orice nevoie de educaţie. înseşi nevoile actuale sunt, în mare parte, nevoi potenţiale actualizate şi cuprind în germen nevoile viitoare. Orientarea spre viitor a educaţiei face ca satisfacerea prezentului imediat să aibă şi valenţe prospective, să anunţe sau să pregătească un anumit viitor. In caracterul prospectiv al educaţiei nu rezultă neapărat dintr-o opţiune strategică, ci constituie o dimensiune ontică a educaţiei, al cărei prezent este în bună măsură viitorul de ieri şi condiţionează viitorul de mâine.

Caracterul potenţial al nevoilor de educaţie este dat şi de faptul că educaţia este o activitate de lungă durată. Cele mai multe şi mai importante nevoi de educaţie solicită o perioadă îndelungată de satisfacere, de ordinul anilor, aşa încât nevoile pe care educaţia le poate satisface sunt de fapt nevoi anticipate şi anume cu un termen de anticipare care trebuie să fie cel puţin egal cu durata necesară satisfacerii lor. Sintetizând, se poate spune că nevoile potenţiale de educaţie sunt acele nevoi care nu se impun pe termen scurt, dar pot şi trebuie să fie anticipate pe baza tendinţelor sesizabile pe plan social-economic şi educaţional, precum şi acele nevoi care sunt formulate în prezent, dar cu o scadenţă la termenul la care sistemul (instituţia) de învăţământ le poate satisface.

Analizând caracteristicile nevoilor de educaţie, se constată că relaţia dintre natura şi conţinutul lor real, este relaţie complexă şi mijlocită. Aceleaşi nevoi se pot exterioriza în forme de manifestare diferite, aceleaşi manifestări pot să fie consecinţa sau expresia unor nevoi diferite, iar unele nevoi de educaţie nici nu se manifestă într-un mod specific, nu-şi fac resimţită prezenţa sau se convertesc în nevoi de alta natură.

Factorii care mijlocesc şi complică această relaţie sunt atât factori de ordin general, care ţin de combinaţia manifest/latent, prezentă în majoritatea proceselor sociale, cât şi factori specifici, care ţin de particularităţile formării şi acţiunii nevoilor de educaţie.

BIBLIOGRAPHY

1. L.Antonesei; *„O introducere în pedagogie. Dimensiunile axiologice şi transdisciplinare ale educaţiei".* Editura Polirom, Iaşi, 2002

BDD-A29450 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:05 UTC)

2. C. Brătianu; *„Management strategic universitar".* Editura RAO, Bucureşti, 2001
3. *** *Curriculum Naţional, Programe şcolare,* Seria Liceu, Ministerul Educaţiei Naţionale, Consiliul Naţional pentru Curriculum, Bucureşti, 2000.
4. D'Hainaut, L;Lawton, ^*„Programe de învăţământ şi educaţie permanentă".* Ed.Did. şi Pedagogică,Bucureşti,1981
5. Gagne, R.M.; L.J.: „Principii de design al instruirii". Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1977
6. L.Gliga: *„Standarde profesionale pentru profesia didactică",* Ministerul Educaţiei şi Cercetării, Consiliul Naţional pentru Pregătirea Profesorilor, Bucureşti, 2002
7. Ş. Iosifescu: *„Elemente de management strategic şiproiectare-pentru şcolile pilot",* Editura CORINT, Bucureşti, 2000
8. A. Miroiu: *Jnvăţământul românesc azi. Studiu de diagnoză",* Editura POLIROM, Iaşi, 1998
9. I. Negrilă -curs Marketing educaţional-Facultatea de Ştiinţe economice, Universitatea „Vasile Goldiş" Arad
10. I. Radu; *„Strategii metacognitive în procesul învăţării la elev?'.* Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2002
11. F. Voiculescu: *„Elaborarea obiectivelor educaţionale".* Editura IMAGO, Sibiu, 1995
12. F.Voiculescu: *„Planul strategic de dezvoltare instituţională'.* Editura IMAGO, Sibiu, 1998
13. F. Voiculescu: „Analiza resurse-nevoi şi managementul strategic în învăţământ". Editura XXI, 2004.
14. T. Pătrăuţă:"Rătăcirile noastre educative de azi,Tribuna Învăţământului" iulie 2009.
15. M. Ionescu, ”Instrucție și educație”, ediția a III-a, Editura ”Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2007
16. M. Ionescu, ”Didactica modernă”, ediția a II-a, Editura Dacia, Cluj Napoca, 2001
17. Mușata Bocoș, ”Didactica disciplinelor pedagogice”, Ediția a IV-a, Editura Paralela 45, 2017

BDD-A29450 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 16:56:05 UTC)